

**Åtvidabergs
kommun**

Skolskjutshandbok

Skolskjutsreglemente

ÅKF: 2018:17

Dnr: ATVKS 2017-00838 623

Antagen: Kommunfullmäktige § 97, 2018-09-26

Reviderad:-

Dokumentansvarig förvaltning: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Dokumentet gäller för: Åtvidabergs kommun

Dokumentet gäller till och med:

Innehållsförteckning, del 1

1. Vad är skolskjuts	3
2. Skolskjutsformer i Åtvidabergs kommun	3
3. Vem har rätt till skolskjuts	3
4. Självskjuts	4
5. Ansökan om skolskjuts	5
6. Överklagan av beslut	5

Information, del 2

Organisation	7
Planering av skolskjuts	7
Skolskjuts och säkerhet	8
Krav på fordon och förare	10
Ansvarsfördelning mellan hemmet och skolan	12

SKOLSKJUTSREGLEMENTE, del 1

1. Vad är skolskjuts

Elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i annan kommuns grundskola. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

2. Skolskjutsformer i Åtvidabergs kommun

I samband med den årliga skolskjutsplaneringen fastställs vilka elever som har rätt till skolskjuts. För elever i förskoleklass t o m år 6 används till största delen **upphandlad skolskjuts**. För elever i år 7 till år 9 används i första hand **skolskjuts i allmän kollektivtrafik**. Där allmän kollektivtrafik saknas används upphandlad skolskjuts även för år 7 till år 9. Efter ansökan och individuell prövning kan ersättning för **självskjuts** beviljas som alternativ skolskjutsform.

3. Vem har rätt till skolskjuts

Kommunen är enligt Skollagen skyldig att anordna kostnadsfri skolskjuts för elever i grundskolan och i grundsärskolan. Åtvidabergs kommun erbjuder, utöver skollagen, skolskjuts för elever i förskoleklass samt för elever i kommunens gymnasieskola. Skolskjutsar för förskoleklass och gymnasieelever samordnas med övriga grundskoleskjutsar.

Avstånd till skola och till skolskjutshållplats

Skolskjuts anordnas till den skola eller den förskoleklass som kommunen anvisat barnet/eleven till med utgångspunkt i barnets/elevens folkbokföringsadress.

Skolskjuts anordnas i anslutning till skoldagens början och slut, kopplat till skolans schemaramar.

Skolskjuts anordnas för elever i:

- förskoleklass till år 3	med en skolväg som överstiger	3 km
- år 4 till år 6	med en skolväg som överstiger	4 km
- år 7 till år 9	med en skolväg som överstiger	5 km
- gymnasiet år 1-3	med en skolväg som överstiger	6 km

Kommunen anordnar skolskjuts till och från den av skolskjutsplaneringen fastställda skolskjutshållplatsen.

Skolskjutshållplatsen förläggs så att hållplatsavståndet för elever i:

- förskoleklass till år 6	ej överstiger	2 km
- år 7 till år 9	ej överstiger	3 km
- gymnasiet år 1-3	ej överstiger	4 km

Andra skäl som ger rätt till skolskjuts

Skolskjuts kan, enligt skollagen, även beviljas om sådan behövs med hänsyn till trafikförhållanden, funktionshinder hos elev eller någon annan särskild omständighet. Ansökan görs på blanketten ”Ansökan om skolskjuts” som sänds in till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ansökningar om skolskjuts med bakgrund i trafikförhållanden utreds och kommuniceras före slutgiltigt beslut. De sökande ges möjlighet att framföra kompletterande synpunkter till en arbetsgrupp bestående av chef från barn och utbildningsförvaltningen och representant från kultur och samhällsbyggnadsförvaltningen. Arbetsgruppen har möjlighet att vid behov anlita trafiksäkerhetskonsult för en oberoende bedömning.

Behov av skolskjuts vid funktionshinder skall styrkas med läkarintyg. För att bli berättigad till skolskjuts p g a funktionshinder måste eleven ha ett funktionshinder med en varaktighet över 3 månader.

Transporter som behövs med anledning av olycksfall ersätts av det försäkringsbolag där eleverna är försäkrade av kommunen. Försäkringsbolaget vill ha ett läkarintyg för bedömningen. Vårdnadshavare tar kontakt med försäkringsbolaget för ett godkännande av resor till och från skolan.

Skolskjuts vid växelvis boende

Med växelvis boende avses att en elev bor på två adresser, normalt halva tiden vardera, i ett regelbundet mönster hos vårdnadshavare med gemensam vårdnad.

Elev som bor på två adresser s k växelvis boende har rätt till skolskjuts om vägen mellan bostaden där eleven är folkbokförd och anvisad skola uppfyller kommunens avståndskriterier för skolskjuts.

Skolskjuts från båda adresserna kan komma ifråga om båda adresserna ligger inom Åtvidabergs kommun.

4. Självskjuts

Efter individuell prövning och beslut kan självskjutsning vara aktuellt.

Självskjutsning innebär att vårdnadshavaren efter överenskommelse med kommunen mot ersättning skjutsar eleven till och från skolan.

Exempel på situationer när detta kan inträffa är om en elev av olika anledningar inte kan eller bör åka i den ordinarie skolskjutsen.

Grundförutsättningar för självskjuts

- Självskjuts kan bli aktuellt efter ansökan från vårdnadshavare
- Självskjuts kan beviljas för elever med utgångspunkt från ordinarie skolskjutsbestämmelser med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan omständighet.
- Självskjuts kan beviljas när bedömningen är att någon annan skolskjutsform inte är möjlig och/eller lämplig.
- Elev som beviljats självskjuts har inte rätt till plats i upphandlad skolskjuts eller färdbevis.
- Självskjuts innebär att vårdnadshavare tar över hela ansvaret för berörd elevs skolskjuts.
- Beslut om självskjuts omprövas årligen.

Självskjuts ersätts enligt principen:

För självskjuts lämnas en ersättning motsvarande den skattefria delen av den kommunala reseersättningen. Ersättningen baseras på antalet skoldagar per läsår multiplicerat med körda kilometer inom Åtvidabergs kommun.

5. Ansökan om skolskjuts

Om en vårdnadshavare vill att rätten till skolskjuts skall prövas på grund av avstånd, trafikförhållanden, funktionshinder hos eleven, växelvis boende eller av någon annan särskild omständighet görs en ansökan hos Samhällsbyggnadsförvaltningen.

6. Överklagan av beslut

Beslut om skolskjuts kan överklagas. Av skrivelsen skall framgå vilket beslut som överklagas och vilken förändring i beslutet som begärs. Om kommunen vidhåller sitt beslut skickas överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Linköping.

Adress för ansökan och överklagan:

Åtvidabergs kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Box 206
597 25 Åtvidaberg

INFORMATION, del 2

Skolskjutshandbokens andra del är ett komplement och ett förtydligande av Åtvidabergs kommuns skolskjutsregler.

Informationsdelen vänder sig till vårdnadshavare och till den som arbetar med och handlägger skolskjutsfrågor. Informationsdelen är uppbyggd kring olika avsnitt som behandlar olika frågeområden och som i vissa delar förtydligar kommunens skolskjutsregler.

ORGANISATION

I Åtvidabergs kommun ligger ansvaret för skolskjutsar på Kommunstyrelsen som är beslutande kring regelverk och budget. Underställt kommunstyrelsen finns Samhällbyggnadsutskottet som beredande instans. Transportsamordnaren ansvarar för elevunderlag och skolskjutsbeslut genom delegation från kommunstyrelsen. Kommunens transportsamordnare är organisatoriskt placerad på Samhällsbyggnadsförvaltningen. Östgötatrafiken har genom avtal uppdraget att sköta planering och drift av skolskjutsverksamheten i kommunen.

PLANERING AV SKOLSKJUTS

Skolskjutsverksamheten ska tillgodose en lång rad krav vad gäller lagstiftning och önskemål från olika inblandade parter. Verksamheten skall bl a uppfylla krav på rimliga restider för eleverna, trafiksäkra transporter, miljö och kostnadseffektiv planering.

Transportsamordnarens ansvar vid planering av skolskjuts

Transportsamordnaren skall bl a lösa följande uppgifter:

- Avgöra – utifrån uppgifter i elevregister m.m. – vilka elever som skall erhålla skolskjuts utifrån avståndskriterierna
- Avgöra vilka elever som beviljas skolskjuts utifrån trafikförehållanden, funktionshinder eller annan omständighet
- Informera vårdnadshavare och elever om tidtabeller, hållplatser, ordningsregler och aktuella telefonnummer
- Utvärdera verksamheten
- Samråda med Östgötatrafiken, väghållare, entreprenörer m.fl.

Östgötatrafikens ansvar vid planering av skolskjuts

- Fatta beslut till trafiklösningar, färdväg/rutter och hållplatser som lämnas över till entreprenör. Till grund för planeringen ligger kommunens regler och föreskrifter.
- Uppge vilka elever som stiger på respektive av vid varje hållplats. Underlaget lämnas över till entreprenör
- Samordna skolskjutar inklusive särskoleskjutsar

Respektive skolas ansvar vid planering av skolskjuts

- Vara insatt i de geografiska förutsättningarna var eleverna bor
- Utvärdera skolskjutsverksamheten så att synpunkter kan tas med i kommande planering
- Informera om schemamamar och eventuella avsteg från beslutade läsårstider
- Meddela transportsamordnaren om nya elever eller andra förändringar
- Beställa skolbiljetter till elever som skall nyttja linjetrafik

Entreprenörens ansvar vid planering av skolskjuts

- Samråda med Östgötatrafiken och Samhällsbyggnadsförvaltningen i planeringen.
- Informera om brott mot ordningsreglerna.
- Informera om bristande säkerhet.

SKOLSKJUTS OCH SÄKERHET

Allmänt om säkerhet

I samband med skolskjutplaneringen upprättas elevlistor för respektive skolskjutstur. Vid en ev olycka är det viktigt att entreprenör och rektorsenhet vet vilka elever som finns med på turen. Att en elev tillfälligt uteblir från skolskjutsen påverkar ofta inte turens längd eller sträckning. Vårdnashavare ansvarar för att tillfälliga ändringar, som sjukfrånvaro, rapporteras till entreprenören. Vid längre uppehåll i skjutsbehovet, över två veckor ansvarar vårdnadshavare för att barn och utbildningsförvaltningen informeras.

För att hålla elevunderlaget aktuellt vid en eventuell olycka kan ej extra elever erbjudas tillfällig skolskjuts. Vilket betyder att kompisar inte får åka med.

Trafiksäkerhet

Det övergripande målet för skolskjutsverksamheten är att eleverna och barnen transporteras till och från skolan/förskolan på ett sådant sätt att hög säkerhet tillförsäkras såväl resenärerna som omgivande trafikanter.

Inför varje läsår samråder transportsamordnaren, Östgötatrafiken och entreprenören för en genomgång av trafiksäkerhets- och ordningsregler vid hållplats, vid av och påstigning samt under färden.

Transportsamordnaren svarar för att tillsammans med Samhällsbyggnadsförvaltningen göra bedömningar av att de skolskjutsberättigade eleverna färdas till skolan på ett trafiksäkert sätt. I bedömningen medtas faktorer som vägens utformning, siktförhållanden, övrig trafik liksom eleverns ålder och antal.

Vid svårbedömda trafiksituationer anlitas trafiksäkerhetskonsult.

Information om elev

I vissa fall kan det vara av betydelse att föraren får information om sjukdom eller handikapp hos eleven. Föraren har tystnadsplikt om förhållanden som rör elevers sjukdom, funktionshinder eller andra personliga förhållanden. Transportsamordnaren får endast lämna sådan information enbart efter medgivande från vårdnadshavare.

Ordningsregler

Transportsamordnaren ansvarar för att ordningsregler upprättas för skolskjutsningen och att detta sker i samråd med entreprenör. Det bör finnas regler för var elever skall invänta skolbuss eller skoltaxi för hemfärd och vilka regler som gäller vid påstigning och under resan. Respektive skola ansvarar för ordning i samband med på och avstigning. Under färden är det föraren som ansvarar för ordningen i fordonet.

Krisplan

Entreprenören skall upprätta en plan för hur man agerar vid en eventuell olycka. En viktig minnesregel är ”Rädda, Larma,Släcka”.
Krisplanen skall innehålla:

- Vilka åtgärder föraren skall vidta på olycksplatsen
- Vilka som skall kontaktas och aktuella telefonnummer
- På vilket sätt planen hålls aktuell

Åtgärder föraren skall vidta är bl a:

- Utrymning av bussen samt uppsamling av eleverna
- Kontroll av ev skadade
- Larma 112
- Hjälp till ev skadade

Fram till dess polis och räddningstjänst anlant till olycksplatsen är det föraren som är ansvarar för eleverna. Föraren skall omgående kontakta ansvarig personal på skolan och/eller barn och utbildningsförvaltningen.

I händelse av olycka är det nödvändigt att föraren har en aktuell lista på vilka elever som åker med turen.

Force majeure

När olyckor inträffar, skolskjutsen kraftigt försenas eller uteblir är det viktigt att adekvata åtgärder vidtas och att korrekt information lämnas.

Incidentrapportering

Incidenter och tillbud i samband med skolskjutsverksamheten skall alltid rapporteras till transportsamordnaren.

Övningar och utbildning

I samråd med transportörerna ska skolan svara för att eleverna undervisas i trafiksäkerhet och övas i hur de ska uppträda i händelse med olycka.

KRAV PÅ FORDON OCH FÖRARE

Allmänt

Krav som ställs på fordon, utrustning och förare i samband med skolskjutsning regleras i olika lagar och förordningar och föreskrifter samt i upphandlingsunderlag.

Nedan följer en sammanställning över de viktigaste reglerna som finns kring transporter, fordon, förare i den upphandlade skolskjutstrafiken.

Transporternas genomförande

Transporterna ska utföras på ett sådant sätt att kraven på hög trafiksäkerhet tillgodoses både avseende på resenärerna i fordonet och omgivande trafikanter. Samtliga passagerare ska ha bältat sittplats. Att inte följa gällande trafikregler betraktas som avtalsbrott.

Vid skolskjutsning får transportören endast hämta och lämna passagerare på av kommunen godkända hållplatser. Avvikelse ska dokumenteras så att tid, plats och orsak till avvikelsen framgår. Om en plats bedöms vara olämplig av trafiksäkerhetsskäl ska detta omgående och skriftligen anmälas av transportören till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Hämtning och lämning av passagerare ska ske på ett sådant sätt att kraven på en hög säkerhet för passagerarna och omgivande trafikanter tillgodoses.

Vid transporter av barn är ett oklanderligt körsätt väldigt viktigt. Förare ska vara medveten om att denne kan vara antingen en bra eller en dålig förebild ur trafiksäkerhetssynpunkt för barnen/eleverna.

Resenärernas bagage får under färd inte förvaras så att det hindrar utrymningsvägar eller utgör fara för passagerare vid hastig inbromsning eller vid olycka.

Olyckor och olyckstillbud som inträffar i samband med transporterna skall rapporteras till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Fordonskrav

Förutom vad som framgår av vägtrafiklagstiftningen ställs även bl a krav på de aktuella fordonen:

- Alla fordon som används för skolskjutsning ska vara försedda med en kvadratisk skylt som visar fordonets användning. När fordonet användts för annat ändamål än

skolskjutsning ska utmärkningen vara borttagen, övertäckt eller vänd.

- Genomlyst skylt ska vara tänd vid skolskjutsning.
- På fordon som används för skolskjutsning ska blinklyktorna tändas då det befinner sig cirka 100 m före och efter på- eller avstigning.
- Alkolås skall finnas i samtliga fordon.
- Dörr på vänster sida ska inte kunna öppnas av passagerare.
- Sittplatserna i en personbil som används för skolskjutsning ska vara försedd med bilbälte.
- Bälteskuddar ska tillhandahållas av entreprenören.
- Det ska finnas sittplatser till alla elever och föraren ska inte påbörja färden förrän alla elever sitter ned och är bältade.
- Det är inte tillåtet att röka i fordon som används för skolskjutstransporter.
- Fordonen ska så långt det är möjligt innehålla material som inte är allergiframkallande.
- Fordonen ska – förutom vad som krävs i gällande lagstiftning vara utrustade med kommunikationsutrustning, brandsläckare, skyddsväst, handlampa och förbandsutrustning.

Förare

Förutom vad som framgår av vägtrafiklagstiftningen ställs även krav på att förarna ska:

- Ha kunskap och kännedom om de särskilda servicekrav som skolskjutstransporter ställer.
- Hjälpa barnet/elverna vid i och urstigning samt om det behövs på och avtagning av säkerhetsbälten.
- Vid telefonsamtal under transporten använda handsfreeutrustning.
- Ha god lokalkännedom och ha erfoderliga språkkunskaper i svenska för att relativt obehindrat kunna kommunicera med elever och deras vårdnadshavare.
- Alltid använda bilbälte och se till att passagerare använder befintliga bälten.

Förare har vidare tystnadsplikt beträffande elevernas personliga förhållanden.

Tillsynsansvar

Östgötatrafiken AB har ansvar för att trafikverkets föreskrifter om skolskjutsning efterföljs och genomför trafiksäkerhets revision av entreprenörs verksamhet.

Försäkringar

Om en elev skadas, eller får någon av sina tillhörigheter förstörda i samband med en trafikolycka, täcks alla kostnader genom fordonets trafikförsäkring.

En elev som med uppsåt skadar någonting på fordonet är ersättningsskyldig gentemot entreprenören som har möjlighet att rikta skadeståndskrav mot eleven.

När en elev oavsiktligt skadar någonting på fordonet kan vårdnadshavares hemförsäkring i vissa fall användas.

Vänte- och restider

Långa res- och väntetider skall om möjligt undvikas och måste avvägas med hänsyn till planering och samordning av skolskjutsverksamheten. Skolskjutsar planeras efter respektive skolas schemaramar. Väntetider vid schemaramens början och slut skall om möjligt understiga 20 min. Enskilda klassers scheman med håltimmar påverkar inte planeringen och ger ej möjlighet till utökade turer. För 6 - 12 år erbjuds kostnadsfri skolbarnsomsorg under väntetiden.

ANSVARSFÖRDELNING MELLAN HEMMET OCH SKOLAN

Samhällsbyggnadsförvaltningen, skolan, entreprenören, vårdnadshavare och elever har alla del i ansvaret under resan mellan hemmet och skolan. Eftersom många parter berörs i skolskjutsverksamheten kan det vara svårt att dra några exakta gränser för var och ens ansvar.

Allmänt gäller att vårdnadshavare förutsätts svara för att barnet/eleven förbereds och tränas på att klara sin skolväg på ett så säkert sätt som möjligt. Det kan innebära att barnet måste följas till skola eller hållplats under så lång tid som det behövs för att barnet ska klara att gå till skolan/hållplatsen själv.

Vägen mellan hemmet och skolan

Vårdnadshavare ansvarar för eleven på vägen mellan hemmet och hållplatsen. Vårdnadshavare ansvarar för att eleven följer gällande ordningsregler och anvisad väg till hållplatsen. Om det kvarstår frågor kring säkerheten på vägen och vid hållplatsen ska skolan kontakta transportsamordnaren.

På hållplatsen samt vid på- och avstigning

Det ankommer i första hand på vårdnadshavare att se till att gällande ordningsregler följs. Det är inte tillåtet för föraren att släppa på eller av elever på andra ställen än de fastställda skolskjutshållplatserna.

Transportsamordnaren ansvarar i samråd med Kultur och samhällsbyggnadsförvaltningen, väghållaren, Östgötatrafiken och entreprenören att hållplatsen, så långt det är möjligt, har en tillfredställande säkerhet och är lämpligt placerad.

Under transporten och vid skolan

Under transporten är det entreprenören och chauffören som ansvarar för att gällande trafikbestämmelser och ordningsregler följs. Föraren är skyldig att underrätta barn och utbildningsförvaltningen om ordnings och säkerhetsproblem uppstår under transporten. Föraren äger rätt att tillrättavisa barn/elever som inte hörsammar/följer gällande ordningsregler.

När eleven anländer till skolan är det rektor som ansvarar för att tillsyn och för att ordnings och säkerhetsregler efterföljs. Detsamma gäller vid hemfärd efter skolans slut.

Egen skjuts av barn till och från skola

Om vårdnadshavare själva skjutsar eleven är det vårdnadshavaren som ansvarar för eleven tills denne kommit till skolan. Föräldrarna ansvarar för att eleven släpps av på lämplig trafiksäker plats i anslutning till skolområdet. Ansvaret för eleven tas över av skolan från och med då elevens skoldag börjar. Avlämning av eleven får inte ske tidigare än vad som överenskommit med skolan eftersom det måste finnas personal på plats.